

สืบสานพระราชปณิธาน รัชกาลที่ ๙

แนวทางและหลักการเรียนรู้
ของเศรษฐกิจพอเพียง

93

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
ห้องสมุดพระนครเหนือ

501031787

คำนำ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤพดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร พระมหากษัตริย์รัชกาลที่ ๙ แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ เป็นพระมหากษัตริย์ที่ทรงตั้งมั่นอยู่ในทศพิธราชธรรมอย่างแน่วแน่ ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจนานัปการ เพื่อความกินดีอยู่ดีและคุณภาพชีวิตที่ดีของพสกนิกร และพระราชทานไว้ในโอกาสต่างๆ ล้วนแล้วแต่เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต บนความพอเพียง พอดีและมีภูมิคุ้มกันแก่ชีวิต และเพื่อให้อาณาประชาราษฎร์ได้อยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุข นับเป็นบุญของปวงชนชาวไทยทั้งหลายที่ได้เกิดมาภายใต้ร่มพระบารมีของพระมหากษัตริย์ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐที่มีสายพระเนตรยาวไกลและมีพระราชจริยาวัตรอันงดงาม ทรงเป็นศูนย์รวมใจของคนไทยทั้งชาติ พสกนิกรไทยต่างจงรักภักดี เคารพสักการะ เทิดทูนไว้เป็นพ่อแห่งแผ่นดิน และสถิตแนบแน่นในดวงใจปวงชนชาวไทยชั่วนิรันดร์ เมื่อศกสมัยสำคัญเนื่องในพระองค์เวียนมาทุกครั้ง พสกนิกรทุกหมู่เหล่าต่างสมานฉันท์จัดกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติแสดงความจงรักภักดีโดยพร้อมเพรียงภิญโญยิ่งเสมอมา ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดมิได้

บริษัทฯ สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าล้นกระหม่อมหาที่สุดมิได้ จึงจัดพิมพ์หนังสือ สืบสานพระราชปณิธานพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ ๙) พระราชกรณียกิจในด้านต่างๆ ตลอดการครองสิริราชสมบัติ ๗๐ ปี พร้อมพระบรมฉายาลักษณ์ เพื่อเป็นกตัญญูตบบูชาถวายราชสักการะ และเผยแพร่พระเกียรติคุณอันล้ำเลิศให้ขจรขจายแผ่ไพศาลต่อไป

บริษัท ไชเบอร์บุคส์ แอนด์ ปริ้นท์ จำกัด

สารบัญ

หน้า

- ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง..... ๑
- เศรษฐกิจพอเพียง ๓
- การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง..... ๗
- ทฤษฎีใหม่..... ๘
- ลำดับเหตุการณ์การนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ ๑๑
- ตามรอยพระราชดำรัสปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง..... ๑๕
- ถอดทฤษฎีสู่โครงการพระราชดำริ..... ๑๙
- หลักการทฤษฎีใหม่ ๒๑
- จากคำสอนสู่โครงการพระราชดำริ..... ๒๒
- ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับบริบทการพัฒนาประเทศ..... ๒๖
- การบริหารจัดการชุมชน..... ๖๐
- การบริหารจัดการชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ๗๑
- การปัญหาชุมชน ๗๕
- การวางแผนการใช้จ่ายเงิน ๘๓
- การเผยแพร่ผลงาน..... ๘๖
- นานาคำถามเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง..... ๑๑๑

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี พอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

ประมวลและกลั่นกรองจากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งพระราชทานในวโรกาสต่าง ๆ รวมทั้งพระราชดำรัสอื่น ๆ โดยได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นำไปเผยแพร่ เมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของทุกฝ่ายและประชาชนโดยทั่วไป

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำรัส ชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พลกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า ๓๐ ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ โดยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๔) ยังคงอัญเชิญมาเป็นแนวปฏิบัติในการพัฒนาและบริหารประเทศ

เศรษฐกิจพอเพียง ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ความเป็นมาของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า ๒๕ ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจโดยมีพระราชหฤทัยมุ่งมั่นที่จะช่วยเหลือผู้ประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรม โดยพระองค์ทรงมีพระราชวินิจฉัย คำนวณ สำนวณ รวบรวมข้อมูล ทำการทดสอบเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรน้ำ ที่ดิน พันธุ์พืช เพื่อให้เกษตรกรสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในพื้นที่ของตนเอง โดยตั้งเป็น “ทฤษฎีใหม่” ใช้หลักการบริหารจัดการที่ดินและน้ำเพื่อการเกษตรในที่ดินขนาดเล็กให้เกิดประโยชน์สูงสุด อันเป็นแนวทางการพัฒนาการเกษตรแบบพึ่งพาตนเอง โดยการผสมผสานกิจกรรมพืช สัตว์ และประมง ให้เกิดการพัฒนาแบบยั่งยืน โดยทำการเกษตรในลักษณะเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้เกิดความพออยู่พอกิน พระองค์ทรงนำทฤษฎีใหม่ไปทำการทดลอง ทดสอบในโครงการต่าง ๆ ของมูลนิธิชัยพัฒนา ซึ่งประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี

ในช่วง พ.ศ. ๒๕๔๐ ประเทศไทยเกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำอย่างรุนแรง ประชาชนทุกสาขาอาชีพได้รับความเดือดร้อน พระองค์จึงได้ทรงพระราชทานพระราชดำริเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นแนวทางใหม่ที่จะช่วยแก้ไขปัญหา โดยนำหลักการและวิธีการที่ใช้ในภาคเกษตรกรรมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการการดำเนินชีวิตของประชาชนชาวไทยให้รู้จักดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีความพอดีและพอเพียงกับตนเอง

เศรษฐกิจพอเพียงจึงเป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางในการดำรงอยู่และการปรับตัวให้กับประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินใน “ทางสายกลาง” โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกในยุคโลกาภิวัตน์

เศรษฐกิจพอเพียง ใช้ภาษาอังกฤษว่า.....Sufficiency Economy

เหตุผลและความจำเป็นการใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง

จากวิกฤตการณ์เศรษฐกิจของประเทศไทยเกิดภาวะผันผวนอย่างรุนแรง ทำให้การลงทุนสะดุดหยุดชะงัก เกิดภาวะว่างงานขึ้นทั่วประเทศอย่างรุนแรงแบบที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน นอกจากนี้แผนพัฒนาประเทศในอดีตที่ผ่านมา มุ่งเน้นความเจริญทางเศรษฐกิจเป็นหลักสำคัญ จึงทุ่มเทขยายการผลิตไปในด้านอุตสาหกรรมมากกว่าด้านเกษตรกรรม ซึ่งเป็นการผลิตที่เน้นวัฒนธรรมประจำชาติมาตั้งแต่ครั้งอดีต

ประเทศไทยตกอยู่ในกระแสโลกาภิวัตน์ (Globalization) ทำให้คนไทยหลงกระแส เกิดความเชื่อว่า สาภลหรือของฝรั่งเป็นของดี จนหลงลืมพื้นฐาน ทุนสังคม สภาพแวดล้อม และวิถีชีวิตไทยของตนเอง มุ่งเข้าเปลี่ยนแปลงระบบต่าง ๆ ตลอดจนเปิดเสรีตามแฟชั่น โดยเฉพาะด้านการเงินการคลัง โดยปราศจากความพร้อมใด ๆ ไม่ว่าด้านบริหาร ด้านกฎหมาย ฯลฯ และปราศจากความเข้าใจในสาระที่เป็นหลักสำคัญของเรื่องต่าง ๆ ในสังคม เช่น ประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชน การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นต้น ทำให้เกิดสภาวะหลงใหลวัตถุนิยม โลก โกง คอร์รัปชันเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน เกิดการขัดแย้งแย่งผลประโยชน์กันเอง ดำรงชีวิตแบบขาดสติปัญญา สิ่งเหล่านี้กำลังเกิดขึ้นในสังคมและครอบครัวชีวิตประจำวันของคนไทย

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นหลักปรัชญาในการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติตนในแนวทางสายกลางตามหลักพระพุทธศาสนา สำหรับประชาชนชาวไทย ท้องถิ่น ชุมชน และการบริหารและการพัฒนาประเทศของรัฐบาล ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สรุปได้ ๕ ประการ ดังนี้

๑. ความพอประมาณ คือ ความพอดี ไม่มากเกินไปหรือน้อยเกินไป ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น
๒. ความมีเหตุผล คำนึงถึงเหตุปัจจัยที่เกิดขึ้นอย่างรอบคอบ
๓. มีภูมิคุ้มกันที่ดี เตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลง
๔. มีความรู้ ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ รอบคอบ ระมัดระวัง
๕. มีคุณธรรม ซื่อสัตย์ สุจริต ขยัน อดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

ดร.จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา สรุปลว่า หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่มี
คำนิยามว่า ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย ๓ ท่วง ๒ เงื่อนไข

๓ ท่วง ประกอบด้วย

- ความพอประมาณ
- ความมีเหตุผล
- การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

๒ เงื่อนไข ประกอบด้วย

- เงื่อนไข ความรู้
- เงื่อนไข คุณธรรม

* แท้ที่จริง คือ วิถีชีวิตไทยนั่นเอง ที่ยึดเส้นทางสายกลาง
ของความพอดี

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ทางสายกลาง ๓ ท่วง

๑. พอประมาณคือความพอดี ไม่มากเกินไปหรือน้อยเกินไป
๒. มีเหตุผล การคำนึงเหตุปัจจัยที่เกิดขึ้นอย่างรอบคอบ และ
๓. มีภูมิคุ้มกัน ในตัวที่ดีเป็นการเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

๒ เงื่อนไข ประกอบด้วยเงื่อนไข**ความรู้** ได้แก่ ความรอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง และเงื่อนไข**คุณธรรม** ได้แก่ ซื่อสัตย์ สุจริต ขยัน อดทน และแบ่งปัน
เศรษฐกิจพอเพียงจะนำไปสู่ เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมที่สมดุลมั่นคง และยั่งยืนในที่สุด

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน มีแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

๑. การประหยัด ใช้จ่ายกินอยู่พอประมาณ ไม่ฟุ้งเฟ้อ และหมั่นเก็บออม
๒. ประกอบอาชีพสุจริต ไม่คดโกง ไม่ยกย่องผู้มีอำนาจที่ร่ำรวยจากอาชีพทุจริต
๓. การไม่แก่งแย่งผลประโยชน์ แข่งขัน หรือเบียดเบียนผู้อื่น
๔. ทหารายได้เพิ่มพูน ใช้เวลาว่างแสวงหารายได้เสริม เพื่อความมั่นคงของครอบครัว
๕. ละเว้นไม่กระทำความชั่ว หลีกเลียงอบายมุขทั้งปวง

สามารถยืมและติดตามหนังสือใหม่ได้ที่ ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ WALAI AutoLib

<http://lib.rmutp.ac.th/catalog/BibItem.aspx?BibID=b00104875>

สืบสานพระราชปณิธานในหลวง รัชกาลที่ 9 : แนวทางและหลักการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง / เรียบเรียงโดย กนิด ม่วงมณี.

Author	กนิด ม่วงมณี
Published	กรุงเทพฯ : ไซเบอร์บุคส์ แอนด์ ปริ้นท์, 2560
Edition	พิมพ์ครั้งที่ 1
Detail	116 หน้า : ภาพประกอบ ; 26 ซม
Subject	ภูมิพลอดุลยเดชมหาราช, พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว(+). เศรษฐกิจพอเพียง(+). โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ(+)
ISBN	9786167641737
ประเภทแหล่งที่มา	Book

"สำหรับเพื่อการศึกษาและการอ้างอิงเท่านั้น"